

Dokumentacja wewnętrzna w jednostkach sektora finansów publicznych

Wydanie 9.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

O autorach	XXIII
Wykaz skrótów	XXIX
Wprowadzenie	XLV

Część I. Dokumentacja z zakresu organizacji i działania jednostki

Rozdział I. Regulamin zarządzania ryzykiem w jednostce sektora publicznego	
– ogólne zasady tworzenia regulaminu (Agata Kumpiałowska)	3
1. Komentarz	3
1.1. Podstawy prawne	3
1.2. Osoby odpowiedzialne za zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej	4
1.3. Zarządzanie ryzykiem jako element kontroli zarządczej	5
1.4. Dokumentowanie systemu zarządzania ryzykiem	6
1.5. Standardy Kontroli Zarządczej	6
1.6. Wytocznice dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem	7
1.7. Regulamin zarządzania ryzykiem jako kluczowy element systemu kontroli zarządczej	8
1.8. Treść regulaminu zarządzania ryzykiem w jednostce – I poziom	10
1.9. Regulamin zarządzania ryzykiem a I i II poziom funkcjonowania kontroli zarządczej	10
1.10. Role i obowiązki w systemie zarządzania ryzykiem	11
1.11. Właściciel ryzyka	11
1.12. Zespół ds. zarządzania ryzykiem	12
1.13. Pełnomocnik ds. zarządzania ryzykiem	12
1.14. Kierownictwo najwyższego szczebla	13
1.15. Kierownicy liniowi (operacyjni)	13
1.16. Pracownicy liniowi	14
1.17. System zarządzania ryzykiem w jednostkach sektora publicznego w czasach kryzysu w zmiennej rzeczywistości	14

1.17.1. Weryfikacja przyjętych rozwiązań	15
1.17.2. Definicja ryzyka i negatywnego zdarzenia (problemu) w zmiennej rzeczywistości	16
1.17.3. Podejście do ryzyka i jego oceny w obliczu nowych zagrożeń	17
1.17.4. Scenariusze postępowania w ramach podjętych działań	20
1.17.5. Przeglądy regulaminu zarządzania ryzykiem w jednostce	21
2. Wyjaśnienia do wzoru	22
2.1. Ogólne zasady zarządzania ryzykiem	22
2.2. Elementy systemu zarządzania ryzykiem	22
2.3. Identyfikacja ryzyka	22
2.4. Ocena ryzyka	23
2.5. Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka oraz skutki wystąpienia ryzyka	23
2.6. Istotność ryzyka	23
2.7. Akceptowalny poziom ryzyka	24
2.8. Rodzaj reakcji na ryzyko i wyznaczenie właściciela ryzyka	24
2.9. Odpowiedzialność	24
2.10. Rejestr ryzyka	24
2.11. Terminy i tryb pracy	25
2.12. Monitorowanie i raportowanie	25
3. Wzór regulaminu zarządzania ryzykiem w jednostce	26
Rozdział II. Regulamin zarządzania ryzykiem z uwzględnieniem II poziomu kontroli zarządczej z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Agata Kumpiałowska)	35
Rozdział III. Karta audytu wewnętrznego (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Agata Kumpiałowska)	37
Rozdział IV. Zasady pracy zdalnej, w tym raportowanie wyników (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Marek Rotkiewicz)	39
Rozdział V. Rekompensowanie pracownikom wydatków związanych z pracą zdalną (Jarosław Sawicki (pkt 1), Mariusz Pogoński (pkt 2 i 3))	41
1. Komentarz	41
1.1. Obowiązkowe i fakultatywne koszty pracy zdalnej	41
1.2. Jednorazowe dofinansowanie stanowiska pracy	43
1.3. Ekwiwalent (ryczałt) za wykorzystanie do pracy sprzętu będącego własnością pracownika	45
1.4. Ryczałt a ekwiwalent	46
1.5. Zasady ustalania ekwiwalentu i ryczałtu	48
1.6. Ryczałt miesięczny, dzienny lub godzinowy	49
1.7. Zwrot kosztów pracy zdalnej okazjonalnej	51
1.8. Zwrot kosztów pracy zdalnej a przychód podatkowy	52
1.9. Praca zdalna a podwyższone koszty uzyskania przychodu	53

1.10. Praca zdalna a podróż służbowa	54
1.11. Praca zdalna za granicą	55
1.11.1. Miejsce opodatkowania dochodów z pracy za granicą	56
1.11.2. Podstawa opodatkowania pracy zdalnej za granicą	57
1.11.3. Praca zdalna za granicą a składki na ubezpieczenia społeczne	57
1.11.4. Podstawa wymiaru składek a praca zdalna za granicą	59
2. Wyjaśnienia do wzoru	60
2.1. Cel instrukcji	60
2.2. Podmioty stosujące instrukcję	60
2.3. Akty prawne stosowane w instrukcji	60
3. Wyciąg wzoru instrukcji w zakresie pracy zdalnej	60
Rozdział VI. Schematy doręczeń w postępowaniach egzekucyjnych i administracyjnych po wejściu w życie ustawy o doręczeniach elektronicznych (Łukasz Sadkowski)	63
1. Komentarz	63
1.1. Cel i założenia wprowadzenia doręczeń elektronicznych w krajowy system prawny	63
1.2. Terminy wejścia w życie nowych rozwiązań prawnych	64
1.3. Usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego	65
1.4. Publiczna usługa hybrydowa	66
1.5. Zmiany w przepisach KPA wprowadzone przez ustawę o doręczeniach elektronicznych	68
1.6. Zmiany w przepisach EgzAdmU wprowadzone przez ustawę o doręczeniach elektronicznych	73
2. Model postępowania organu samorządu terytorialnego po wejściu w życie przepisów ustawy o doręczeniach elektronicznych	73
2.1. Doręczenia elektroniczne między podmiotami publicznymi w okresie od 5.10.2021 r. do 31.12.2023 r.	74
2.2. Doręczenia elektroniczne między podmiotami publicznymi po 31.12.2023 r.	75
2.3. Doręczenia elektroniczne między organem samorządu terytorialnego a podmiotem niepublicznym w okresie od 5.10.2021 r. do 1.1.2024 r.	76
2.4. Doręczenia elektroniczne między organem samorządu terytorialnego a podmiotem niepublicznym po 1.1.2024 r.	77
Rozdział VII. Rejestr umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych (Monika Chrońska, Artur Wielgosz)	79
1. Cel, uzasadnienie i podstawa prawna instytucji	79
2. Podmioty obowiązane do prowadzenia rejestru umów oraz zamieszczania w nim danych	81
3. Zasada działania rejestru umów oraz terminy zamieszczania w nim informacji .	82
3.1. Rejestr umów jako system teleinformatyczny	82
3.2. Zakres przedmiotowy rejestru umów	83

3.3. Zamieszczanie w rejestrze informacji o wyłączeniu jawności informacji publicznej	84
3.4. Termin wprowadzania danych do rejestru umów	84
4. Umowy, z których informacje mają być wprowadzane do rejestru umów	85
4.1. Ograniczenia dostępu do informacji publicznej wynikające z zawartych umów	85
4.2. Formy umów, z których dane mają być udostępniane w rejestrze umów	87
4.3. Wartość przedmiotu umowy	89
4.4. Udostępnianie informacji wynikających z umów o pracę	89
5. Przepięstwo naruszenia obowiązku prowadzenia, aktualizacji, udostępnienia lub wprowadzania danych do rejestru umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych	91
5.1. Podstawa prawna	91
5.2. Przedmiot ochrony	92
5.3. Znamiona przestępstwa	92
5.4. Kary oraz tryb ścigania	92

Część II. Dokumentacja z zakresu gromadzenia środków publicznych

Rozdział I. Instrukcja realizacji dochodów z tytułu opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (<i>dostępny w repozytorium.beck.pl</i>) (Piotr Walczak)	97
Rozdział II. Finansowanie zadań jednostek samorządu terytorialnego z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i Funduszu Pomocy (Piotr Walczak)	99
1. Wprowadzenie	99
2. Uzupełnienie środków subwencji ogólnej – 2021 r.	100
3. Dodatkowe wpływy z udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych – 2022 r.	102
4. Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	102
4.1. Status Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	103
4.2. Źródła przychodów i przeznaczenie środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	104
4.2.1. Finansowanie ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego	105
4.3. Charakter wsparcia ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	107
4.4. Dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego	108
4.4.1. Wsparcie z Funduszu a określone wydatki	109
4.4.2. Środki z Funduszu jako szczególne zasady wykonywania budżetu ...	111
4.5. Wprowadzenie środków z Funduszu do planu budżetu	114
4.6. Wydzielony rachunek dla środków z Funduszu i plan finansowy rachunku	114
5. Fundusz Pomocy Ukrainie	117
5.1. Źródła przychodów i przeznaczenie środków Funduszu Pomocy	118
5.2. Pozostałe zagadnienia	121

6. Uwagi końcowe	122
7. Wzory dokumentów	123
7.1. Zarządzenie w sprawie przyjęcia planu finansowego środków z Funduszu .	123
7.2. Plan finansowy rachunku na środki z Funduszu	124
Rozdział III. Tryb postępowania wierzyciela (organu administracji publicznej) przy egzekucji obowiązków pieniężnych o charakterze publicznoprawnym (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Łukasz Sadkowski)	127
Rozdział IV. Wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł (Piotr Janicki)	129
1. Komentarz	129
1.1. Zasada jawności finansów publicznych	130
1.2. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i>	131
1.2.1. Zasady udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych	132
1.2.2. Ulgi udzielane z urzędu i na wniosek podatnika	133
1.2.3. Interes publiczny i ważny interes podatnika	135
1.2.4. Rodzaje ulg	139
1.2.5. Odroczenie terminu płatności podatku i odroczenie zapłaty zaległości podatkowej	139
1.2.6. Umorzenie zaległości podatkowej	140
1.2.7. Rozłożenie na raty zapłaty podatku lub zapłaty zaległości podatkowej	142
1.2.8. Ulgi a postępowanie egzekucyjne i zabezpieczenie należności	142
1.3. Wykaz	143
1.4. Obowiązek publikacji wykazu a tajemnica skarbowa	145
1.5. Wykaz jako informacja publiczna	146
1.6. Podsumowanie	147
2. Wzór wykazu osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł.	148
Część III. Dokumentacja z zakresu wydatkowania środków publicznych	
Rozdział I. Zasady finansowania ochotniczych straży pożarnych (Krzysztof M. Miazga, Zuzanna Mrozek)	151
1. Komentarz	151
1.1. Zagadnienia ogólne	151
1.2. Obowiązki jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego	152
1.3. Finansowanie ochotniczych straży pożarnych przez jednostki samorządu terytorialnego	154
1.3.1. Umowa w sprawie zapewnienia ochotniczym strażom pożarnym warunków do realizacji jej zadań	155

1.3.2. Ekwiwalent pieniężny dla strażaka ratownika ochotniczej straży pożarnej za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu	157
1.3.2.1. Zdarzenia, za uczestniczenie w których strażakowi ratownikowi ochotniczej straży pożarnej przysługuje prawo do ekwiwalentu pieniężnego	157
1.3.2.2. Podmiot uprawniony do otrzymania ekwiwalentu	160
1.3.2.3. Uchwała rady gminy w sprawie określenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego	160
1.3.2.4. Naliczanie i wypłata ekwiwalentu	161
1.3.3. Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw (druk Nr 3148)	163
1.4. Ewidencja majątku, księgowość oraz rachunkowość ochotniczych straży pożarnych	165
1.4.1. Ogólne zasady	165
1.4.2. Powierzenie przez ochotniczą straż pożarną obowiązków gminie	166
2. Wyjaśnienia do wzorów	167
2.1. Umowa w sprawie zapewnienia ochotniczej straży pożarnej warunków do realizacji jej zadań	167
2.2. Uchwała rady gminy w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaka ratownika ochotniczej straży pożarnej	168
3. Wzory dokumentów	168
3.1. Umowa w sprawie zapewnienia ochotniczej straży pożarnej warunków do realizacji jej zadań	168
3.2. Uchwała rady gminy w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaka ratownika ochotniczej straży pożarnej	170
Rozdział II. Udzielanie i rozliczanie dotacji w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (Waldemar Witalec)	173
1. Podstawy prawne Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	173
2. Szczegółowe zasady i tryb postępowania z pierwotnymi wnioskami o dofinansowanie zadań inwestycyjnych objętych RPOZ	176
3. Szczegółowe zasady i tryb postępowania z wnioskiem o akceptację korekty zakresu inwestycji objętej wnioskiem o dofinansowanie	182
4. Szczegółowe zasady i tryb postępowania z wnioskiem o zmianę inwestycji objętej pierwotnym wnioskiem o dofinansowanie	183
5. Działania informacyjne wynikające z treści umowy o dotację z RPOZ	184
6. Zasady wypłaty dofinansowania określone w RPOZ	185
7. Zasady udzielania z budżetu JST dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, wynikające z orzecznictwa organów nadzoru	186
8. Problemy związane ze stosowaniem szczegółowych zasad i trybu udzielania dofinansowania z RPOZ przy udzielaniu dotacji na zabytki z budżetów samorządu terytorialnego	191

9. Zasady i tryb rozliczania dotacji na zabytki udzielanych z budżetów samorządu terytorialnego w ramach RPOZ	197
10. Wnioski końcowe	199
11. Wzory dokumentów	201
11.1. Uchwała rady gminy w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy, w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (wersja podstawowa)	201
11.2. Uchwała rady gminy w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy, w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (wersja rozszerzona)	208
Rozdział III. Kontrasygnata skarbnika i osób przez niego upoważnionych w jednostkach samorządowych na tle kontroli wstępnej głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych (Bernadeta Dziedzic)	221
1. Wprowadzenie	221
2. Normy prawne dotyczące instytucji kontrasygnaty skarbnika w jednostkach samorządowych	222
2.1. Normy dotyczące gminy	223
2.2. Normy dotyczące powiatu	223
2.3. Normy dotyczące województwa	223
2.4. Normy dotyczące związku metropolitalnego	224
2.5. Kontrasygnata a normy dotyczące kontroli wstępnej głównego księgowego JSFP	224
3. Wyjaśnienie pojęcia „kontrasygnata skarbnika”	225
4. Zasięg instytucji kontrasygnaty skarbnika JST	228
5. Podmiot i przedmiot kontrasygnaty skarbnika JST	231
5.1. Strona podmiotowa	231
5.1.1. Prerogatywa skarbnika JST	231
5.1.2. Upoważnianie przez skarbnika innych osób do kontrasygnaty	234
5.1.3. Niezbędność osoby skarbnika JST przy kontrasygnacie „wyjątkowych” czynności prawnych	236
5.2. Strona przedmiotowa	238
5.2.1. Czynności prawne wymagające kontrasygnaty skarbnika	238
5.2.2. Czynności prawne wymagające kontrasygnaty dla ich ważności	239
5.2.3. Czynności prawne wymagające kontrasygnaty dla ich skuteczności	240
6. Odmowa dokonania kontrasygnaty przez skarbnika lub osobę upoważnioną	245
6.1. Odmowa dokonania kontrasygnaty „zwykłych” czynności prawnych	245
6.2. Odmowa dokonania kontrasygnaty czynności prawnych związanych z długiem	246

7. Rola samorządowego organu stanowiącego w procesie kontrasygnaty skarbnika	248
8. Rola regionalnych izb obrachunkowych w procesie kontrasygnaty skarbnika	248
8.1. Procedura rozpatrywania powiadomień skarbników o dokonaniu kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika	248
8.2. Przesłanki uznania odmowy dokonania kontrasygnaty przez skarbnika za uzasadnioną lub nieuzasadnioną w świetle dotychczas rozpatrzonych spraw przez komisje izby	249
9. Główna różnica pomiędzy kontrasygnatą skarbnika a kontrolą wstępną głównego księgowego w JSFP	250
10. Podsumowanie	251
11. Wyjaśnienia do wzorów	252
12. Wzory dokumentów	253
12.1. Przykłady zapisów dotyczących kontrasygnaty w regulaminie	253
12.1.1. Wzór zapisów w regulaminie urzędu gminy	253
12.1.2. Wzór zapisów w regulaminie starostwa powiatowego	253
12.1.3. Wzór zapisów w regulaminie urzędu marszałkowskiego	254
12.2. Przykład zapisów dotyczących kontrasygnaty w zarządzeniu dotyczącym podpisywania i rejestrowania umów	254
12.3. Wzory upoważnień udzielanych przez skarbnika innym osobom do dokonywania kontrasygnaty czynności prawnych	255
12.3.1. Wzór upoważnienia ogólnego udzielanego przez skarbnika gminy/powiatu/województwa/związku do dokonywania kontrasygnaty przez inną osobę	255
12.3.2. Wzór upoważnienia szczegółowego udzielanego przez skarbnika do dokonania kontrasygnaty przez inną osobę	257
12.3.3. Cofnięcie upoważnienia udzielanego przez skarbnika do dokonywania kontrasygnaty	260
12.4. Powiadomienie regionalnej izby obrachunkowej i organu stanowiącego o dokonaniu kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika	261
12.5. Wzór zarządzenia w sprawie udzielania upoważnień przez skarbnika jednostki samorządu terytorialnego do kontrasygnowania czynności prawnych mogących spowodować powstanie zobowiązań finansowych	263
Rozdział IV. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych w sektorze samorządowym (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Bernadeta Dziedziak)	265
Rozdział V. Procedury zaciągania zobowiązań i zawierania umów w jednostkach samorządu terytorialnego (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Piotr Walczak)	267
Część IV. Dokumentacja związana z gospodarowaniem składnikami majątku	
Rozdział I. Instrukcja w sprawie gospodarki majątkiem trwałym i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie (Teresa Krawczyk)	271
1. Informacje ogólne	271
2. Środki trwałe w ujęciu rachunkowym z uwzględnieniem KSR 11 i rozporządzenia z 13.9.2017 r. w sprawie zasad rachunkowości	273

2.1. Aktywa trwałe i obrotowe – rozróżnienie	273
2.2. Definicja środków trwałych według ustawy o rachunkowości	273
2.3. Definicja i przyporządkowanie środków trwałych zgodnie z KSR 11	276
2.4. Definicja środków trwałych według rozporządzenia z 13.9.2017 r. w sprawie zasad rachunkowości	278
2.5. Składnik majątku (obiekt inwentarzowy)	280
2.5.1. Pojedynczy obiekt inwentarzowy	281
2.5.1.1. Wyodrębnienie pojedynczego obiektu inwentarzowego	281
2.5.1.2. Księgi inwentarzowe	283
2.5.1.3. Części dodatkowe i peryferyjne	284
2.5.2. Zbiorcze obiekty inwentarzowe i sieciowe środki trwałe	284
2.5.2.1. Wyodrębnienie zbiorczego obiektu inwentarzowego	284
2.5.2.2. Zbiorczy obiekt zespolony funkcjonalnie	285
2.5.2.3. Zbiorczy obiekt zespolony rodzajowo	287
3. Środki trwałe w ujęciu podatkowym	288
4. Zasady gospodarowania środkami publicznymi i sprawowania kontroli zarządczej w zakresie majątku w JSFP	291
5. Niskocenne środki trwałe w świetle ustawy o rachunkowości, KSR 11 i rozporządzeniu z 13.9.2017 r. sprawie zasad rachunkowości	293
5.1. Niskocenne środki trwałe w świetle ustawy o rachunkowości	293
5.2. Jednorazowy odpis wartości początkowej środka trwałego według KSR 11 – wyznaczenie poziomu istotności i stosowanie uproszczeń	294
5.3. Jednorazowy odpis wartości początkowej środka trwałego według rozporządzenia z 13.9.2017 r. w sprawie rachunkowości – konto 013 „Pozostałe środki trwałe”	298
5.4. Zakup materiałów w jednostce – odniesienie w koszty	309
6. Przekazanie majątku jednostkom organizacyjnym sektora finansów publicznych	312
6.1. Podstawa prawna przekazania nieruchomości	312
6.2. Nieruchomości i działki gruntowe	312
6.3. Obowiązek prowadzenia ksiąg pomocniczych dla środków trwałych	313
6.4. Forma przekazania nieruchomości	314
6.4.1. Ewolucja przepisów	314
6.4.2. Trwały zarząd w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	315
6.5. Użytkowanie wieczyste – forma przekazania nieruchomości jednostkom posiadającym osobowość prawną	321
6.5.1. Charakter prawny użytkowania wieczystego	321
6.5.2. Formalności związane z przekazaniem nieruchomości w użytkowanie wieczyste	321
6.5.3. Długość okresu użytkowania wieczystego	322
6.5.4. Zasady sprzedaży nieruchomości albo oddania w użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowej	323

6.5.5. Ujmowanie użytkowania wieczystego w ewidencji księgowej	323
6.5.6. Wycena nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste	323
6.5.7. Odpisy amortyzacyjne od wartości prawa wieczystego użytkowania	324
6.5.8. Ujmowanie w ewidencji księgowej nieruchomości Skarbu Państwa	324
6.5.9. Zmiany w użytkowaniu wieczystym od 1.1.2019 r. – przekształcenie w prawo własności lub współwłasności gruntów zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodziennymi i wielolokalowymi	325
6.5.10. Zmiany w użytkowaniu wieczystym w 2023 r. dla przedsiębiorców	328
6.6. Użytkowanie, w tym użytkowanie bezpłatne	330
6.6.1. Użytkowanie w instytucji kultury	330
6.6.2. Użytkowanie w SPZOZ	333
6.7. Umowy użyczenia, najem i dzierżawa	335
7. Wyjaśnienia do wzorów	337
7.1. Definicje używanych pojęć	337
7.2. Odpowiedzialność materialna za mienie powierzone pracownikowi	338
7.3. Wspólna odpowiedzialność za powierzone mienie	338
7.4. Inwentaryzacja	339
7.5. Zasady przekazywania posiadanego majątku osobom trzecim	341
7.6. Likwidacja majątku	341
8. Wzory	342
8.1. Zarządzenie w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem trwałym i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie	342
8.2. Instrukcja w sprawie gospodarowania majątkiem trwałym i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie	343
8.2.1. Karta użytkownika urządzeń informatycznych i osobistego wyposażenia – załącznik Nr 1 do instrukcji	364
8.2.2. Powierzenie obowiązków w zakresie gospodarowania składnikami majątkowymi – załącznik Nr 2 do instrukcji	365
8.2.3. Protokół przekazania sprzętu do użytkowania – załącznik Nr 3 do instrukcji	366
8.2.4. Dokument przemieszczenia – załącznik Nr 4 do instrukcji	367
8.2.5. Wniosek o likwidację składnika majątkowego – załącznik Nr 5 do instrukcji	368
8.2.6. Oświadczenie, że składniki majątkowe zostały wykorzystane na potrzeby warsztatowe – załącznik Nr 6 do instrukcji	368
8.2.7. Wniosek o ocenę przydatności składników majątku ruchomego i uznanie go za zbędny – załącznik Nr 7 do instrukcji	369
Rozdział II. Zasady gospodarowania środkami zbędnymi i ruchomymi w jednostkach sektora publicznego (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Dorota Pudło-Żylińska)	371
Rozdział III. Instrukcja magazynowa (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Teresa Krawczyk)	373

Rozdział IV. Instrukcja kasowa (<i>dostępny w repozytorium.beck.pl</i>) (Teresa Krawczyk)	375
Rozdział V. Instrukcja w sprawie zasad gospodarowania drukami ścisłego zarachowania (<i>dostępny w repozytorium.beck.pl</i>) (Teresa Krawczyk)	377
Część V. Dokumentacja zasad (polityki) rachunkowości	
Rozdział I. Polityka rachunkowości (Teresa Krawczyk)	381
1. Podstawa prawna	381
2. Elementy obowiązkowe dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości	385
2.1. Informacje ogólne	385
2.2. Obowiązek określenia roku obrotowego oraz wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych	386
2.3. Metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego ..	386
2.3.1. Wycena środków trwałych otrzymanych nieodpłatnie	387
2.3.2. Zasady umarzania lub amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	388
2.3.2.1. Informacje ogólne	388
2.3.2.2. Amortyzacja według zasad rachunkowych	390
2.3.2.3. Amortyzacja według zasad KSR 11	391
2.3.2.4. Amortyzacja podatkowa	391
2.3.2.5. Metody amortyzacji według KSR 11	393
2.3.2.6. Odpisy amortyzacyjne od obiektów zbiorczych – według KSR 11	395
2.3.2.7. Amortyzacja obiektów w przypadku sieciowych środków trwałych – według KSR 11	397
2.3.3. Jednorazowe umorzenie	399
2.3.4. Ewidencja środków trwałych	406
2.3.5. Odpisy aktualizujące wartość należności	407
2.3.6. Określenie zasad ustalania wyniku finansowego	411
2.3.7. Zasady prowadzenia ewidencji księgowej z tytułu rozliczenia VAT ...	427
2.3.8. Rachunek zysków i strat – wariant porównawczy	431
2.4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych	431
2.4.1. Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych	431
2.4.2. Określenie techniki prowadzenia ksiąg rachunkowych	432
2.4.3. Szczególne rozwiązania ewidencyjne	432
2.4.4. Zakładowy plan kont	432
2.4.5. Wykaz ksiąg rachunkowych	433
2.5. Opis systemu przetwarzania danych (systemu informatycznego)	434
2.6. Uproszczenia w zasadach (polityce) rachunkowości	438
2.7. Pozostałe zapisy ujmowane w zasadach (polityce) rachunkowości	440
2.7.1. Wartości niematerialne i prawne o wartości poniżej 10 000 zł	440

2.7.2. Aktualizacja wartości aktywów	440
2.7.3. Określenie daty tzw. zamknięcia miesiąca, po której operacje gospodarcze dotyczące tego miesiąca nie będą już ujmowane	442
2.8. Prowadzenie zobowiązań według podziałek klasyfikacji budżetowej	443
2.9. Formalne uregulowanie dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości jednostki	444
2.10. Zakładowy plan kont	445
2.10.1. Ewidencja bilansowa	445
2.10.1.1. Opracowanie planu kont budżetu i jednostki	445
2.10.1.2. Opis zasad funkcjonowania kont	446
2.10.1.3. Dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego nieujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych	451
2.10.2. Określenie zasad prowadzenia ewidencji analitycznej	451
2.10.3. Ewidencja pozabilansowa	453
2.10.4. Dokumentacja dodatkowa jako uzupełnienie zasad (polityki) rachunkowości	456
2.10.5. Instrukcja inwentaryzacyjna	457
2.10.6. Instrukcja kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych	461
Rozdział II. Uproszczenia w polityce rachunkowości jednostek sektora finansów publicznych (JSFP) (Dorota Adamek-Hyska)	463
1. Istota i rodzaje uproszczeń rachunkowości JSFP	463
2. Wycena zapasów w cenie zakupu	465
3. Ujęcie zapasów bezpośrednio w kosztach bieżącego okresu	466
4. Zbiorcza lub jednorazowa amortyzacja środków trwałych	467
5. Amortyzacja ŚT oraz WNiP według zasad podatkowych	468
6. Kwalifikowanie umów leasingu według zasad określonych w przepisach podatkowych	470
7. Odstąpienie od ustalenia aktywów i rezerw z tytułu podatku dochodowego	473
8. Zastosowanie do wyceny instrumentów finansowych wyłącznie przepisów RachunkU	475
9. Nierozliczanie kosztów w czasie	476
10. Nierozliczanie nieistotnych różnic inwentaryzacyjnych	478
Rozdział III. Procedura odpisów aktualizujących w zakresie aktywów trwałych i obrotowych w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych (Mieczysława Cellary, Jarosław Jurga (3.2.2.3), Ewa Pawka-Nowak)	481
1. Podstawy prawne	481
2. Przesłanki dokonywania odpisów aktualizujących	483
3. Schematy księgowe z wyjaśnieniami	484
3.1. Odpisy aktualizujące w zakresie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz środków trwałych w budowie	485
3.2. Odpisy aktualizujące w zakresie rzeczowych aktywów obrotowych	488

3.2.1. Rzeczowe aktywa obrotowe – zapasy	488
3.2.1.1. Zasady ustalone w ustawie o rachunkowości	488
3.2.1.2. Zasady ustalone w KSR 4	488
3.2.1.3. Zasady ustalone w rozporządzeniu w sprawie zasad rachunkowości	489
3.2.1.4. Ewidencja odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa obrotowe	489
3.2.2. Finansowe aktywa obrotowe – należności	490
3.2.2.1. Zasady ustalone w ustawie o rachunkowości	490
3.2.2.2. Odpisy aktualizacyjne w ośrodkach pomocy społecznej	492
3.2.2.3. Procedura dokonywania odpisów aktualizujących należności w jednostce sektora finansów publicznych	495
3.2.2.4. Zasady ustalone w rozporządzeniu w sprawie zasad rachunkowości	497
3.2.2.5. Ewidencja odpisów aktualizujących należności w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	497
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	501
5. Powiązanie ze sprawozdawczością	502
Rozdział IV. Procedura ewidencji zaangażowania wydatków w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych (Mieczysława Cellary, Jarosław Jurga (pkt 8))	505
1. Zaangażowanie wydatków – wyjaśnienie pojęcia	505
2. Podstawy prawne zaangażowania	505
3. Zagadnienia ogólne	506
4. Przykład dotyczący angażowania planu finansowego państwowej jednostki budżetowej	510
5. Zasady ewidencji zaangażowania w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	510
5.1. Zasady ogólne	510
5.2. Przykład ewidencji zaangażowania wydatków budżetowych na kontach 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” i 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat” w 2023 i 2024 r.	518
5.3. Przykłady ujęcia zaangażowania w jednostce budżetowej w ewidencji finansowo-księgowej	520
5.3.1. Zakup mebli	520
5.3.2. Zakup energii elektrycznej	520
5.3.3. Zakup usług telekomunikacyjnych	521
5.3.4. Zakup usług szkoleniowych	521
5.3.5. Umowa wieloletnia dotycząca świadczenia usług dozoru	522
6. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	523
7. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	524
8. Schematy ewidencji zaangażowania	527

Rozdział V. Inwentaryzacja (<i>Mieczysława Cellary (pkt 2), Elżbieta Dworak, Bożena Rudnicka</i>)	531
1. Definicja inwentaryzacji	531
2. Regulacje prawne w zakresie inwentaryzacji	531
2.1. Ogólne zasady inwentaryzacji ujęte w Krajowych Standardach Rachunkowości, stanowiskach i rekomendacjach Komitetu Standardów Rachunkowości	533
3. Wymóg posiadania instrukcji inwentaryzacyjnej	538
4. Osoby odpowiedzialne w procesie inwentaryzacji	539
4.1. Osoby odpowiedzialne za organizację i przebieg inwentaryzacji	539
4.2. Osoby odpowiedzialne za inwentaryzowane składniki majątku	540
5. Osoby odpowiedzialne za inwentaryzację a centra usług wspólnych	544
6. Instrukcja inwentaryzacyjna	547
6.1. Cel inwentaryzacji oraz zasady działania komisji inwentaryzacyjnej	547
6.1.1. Cel inwentaryzacji	547
6.1.2. Komisja inwentaryzacyjna i zespoły spisowe	547
6.1.3. Outsourcing procesu inwentaryzacji	550
6.2. Metody (techniki) inwentaryzacji	551
6.3. Metody inwentaryzacji a zakres inwentaryzacji	552
6.4. Terminy ustawowe	554
6.5. Etapy inwentaryzacji	558
6.5.1. Czynności przygotowawcze	559
6.5.2. Czynności właściwe	560
6.5.3. Czynności rozliczeniowe	561
6.5.4. Czynności poinwentaryzacyjne	561
7. Organizacja inwentaryzacji	562
8. Metody inwentaryzacji	563
8.1. Spis z natury	563
8.1.1. Świetlice wiejskie	567
8.1.2. Wspomaganie informatyczne spisu z natury	567
8.2. Uzgadnianie sald	568
8.3. Weryfikacja stanów księgowych	572
8.4. Uproszczenia	579
9. Zakres inwentaryzacji	579
10. Inwentaryzacja nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego	580
10.1. Gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa przez starostów	581
10.2. Zasady ujmowania w księgach nieruchomości Skarbu Państwa	581
10.3. Sposób inwentaryzacji nieruchomości Skarbu Państwa	582
10.4. Termin na dokonanie inwentaryzacji nieruchomości Skarbu Państwa	584
10.5. Inwentaryzacja nieruchomości otrzymanych w trwały zarząd	585

10.6. Częstotliwość inwentaryzacji gruntów	586
10.7. Inwentaryzacja przy likwidacji jednostki budżetowej	586
10.8. Inwentaryzacja dróg i mostów	587
11. Różnice inwentaryzacyjne	589
11.1. Niedobory zawinione i niezawinione	590
11.2. Niedobory zawinione i nadwyżki a przepisy podatkowe	591
11.3. Ustalanie różnic inwentaryzacyjnych	594
11.4. Ewidencja różnic inwentaryzacyjnych	595
11.5. Wycena niedoborów	597
12. Inwentaryzacja w szczególnych przypadkach	597
12.1. Inwentaryzacja paliw w bakach samochodów	597
12.2. Inwentaryzacja a technologia RFID	598
12.3. Inwentaryzacja za pomocą dronów	598
13. Dokumentowanie inwentaryzacji i zasady przechowywania dokumentacji inwentaryzacyjnej	599
14. Instrukcja inwentaryzacyjna	601
Rozdział VI. Instrukcja obiegu i kontroli dowodów księgowych (dostępny w repozytorium.beck.pl) (Teresa Krawczyk)	617

Część VI. Dokumentacja podatkowa

Rozdział I. Instrukcja w zakresie przygotowania do procesu wdrożenia Krajowego Systemu e-Faktur (Janina Fornalik, Klaudyna Matusiak-Frey)	621
1. Komentarz	621
1.1. Założenia Krajowego Systemu e-Faktur	621
1.1.1. Rozszerzenie katalogu form, w jakich mogą występować faktury w obiegu gospodarczym	622
1.1.2. Definicje i podstawowe założenia związane z działaniem KSeF	622
1.1.3. Numer identyfikujący fakturę w systemie	624
1.1.3.1. Identyfikacja faktury w obowiązkowym KSeF	625
1.1.4. Narzędzia umożliwiające korzystanie z systemu KSeF	626
1.1.4.1. Aplikacja Podatnika KSeF	627
1.1.5. Zakres obowiązkowego stosowania systemu KSeF	627
1.1.5.1. Kary za niestosowanie KSeF	631
1.2. Korzyści związane z korzystaniem z systemu KSeF	631
1.2.1. Szybszy zwrot VAT i jego warunki	631
1.2.2. Prostsze zasady rozliczenia faktur korygujących	636
1.2.3. Przechowywanie faktur w KSeF	639
1.3. Zgoda odbiorcy na fakturę ustrukturyzowaną	641
1.3.1. Zasady i forma udzielenia zgody	641
1.3.2. Skutki braku zgody odbiorcy faktury	642
1.4. Wystawianie faktur ustrukturyzowanych	644

1.4.1. Proces wystawienia faktury przez KSeF	644
1.4.2. Moment wystawienia e-faktury	646
1.4.3. Faktury korygujące do faktur ustrukturyzowanych	649
1.5. Dokumenty niewystawiane w KSeF	650
1.5.1. Faktury VAT-RR w obowiązkowym KSeF	652
1.6. Otrzymywanie faktur ustrukturyzowanych	653
1.6.1. Odbiór faktur w KSeF	654
1.6.2. Odbiór faktur przez podmioty niekorzystające z KSeF	655
1.6.3. Moment otrzymania e-faktury	657
1.7. Dostęp do KSeF	658
1.7.1. Rodzaje uprawnień	658
1.7.1.1. Nadawanie, zmiana lub odbieranie uprawnień do korzystania z systemu	659
1.7.1.2. Nadawanie, zmiana lub odbieranie uprawnień za pomocą KSeF po weryfikacji posiadanych uprawnień do tego celu	659
1.7.1.3. Nadawanie lub odbieranie uprawnień do korzystania z systemu poprzez złożenie zawiadomienia w formie papierowej	660
1.7.2. Wystawianie lub dostęp do faktur ustrukturyzowanych	661
1.7.2.1. Wystawienie faktur ustrukturyzowanych na zasadzie samofakturowania	661
1.7.3. Sposoby uwierzytelnienia w systemie	664
1.7.3.1. Uwierzytelnienie w ramach pierwotnych uprawnień podatnika	664
1.8. Elementy schematu FA VAT (1)	665
1.8.1. Ogólny układ faktury	666
1.8.2. Dane obowiązkowe	668
1.8.3. Dane fakultatywne	668
1.8.4. Zalety i ograniczenia schematu	669
1.9. Powiadomienia związane z korzystaniem z systemu	669
1.10. Transakcje z kontrahentami zagranicznymi	670
1.11. Faktury ustrukturyzowane w zamówieniach publicznych a KSeF	671
1.12. Korzystanie z KSeF przez jednostki sektora finansów publicznych	672
1.13. Przepisy przejściowe	673
1.14. Problemy praktyczne i wdrożenie KSeF	674
1.14.1. Implementacja systemu w jednostce sektora finansów publicznych ..	675
2. Wyjaśnienia do wzoru	677
2.1. Stosowanie instrukcji	677
2.2. Podmioty stosujące instrukcję	677
2.3. Akty prawne stosowane w instrukcji	677
3. Wzór instrukcji w zakresie przygotowania do procesu wdrożenia Krajowego Systemu e-Faktur	677

Rozdział II. Instrukcja odliczania podatku od towarów i usług na podstawie prewspółczynnika (<i>Teresa Krawczyk, Marek Piotrowski</i>)	681
1. Komentarz	681
1.1. Uprawnienie do odliczenia podatku naliczonego	681
1.2. Ustalenie kwoty podatku naliczonego na podstawie prewspółczynnika	684
1.3. Metody określania prewspółczynnika	686
1.4. Prewspółczynnik w jednostkach samorządowych	690
1.5. Roczna korekta podatku naliczonego	697
2. Wyjaśnienie do wzoru	702
2.1. Stosowanie instrukcji	702
2.2. Podmioty stosujące instrukcję	702
2.3. Akty prawne stosowane w instrukcji	702
3. Wzór instrukcji w zakresie ustalania prewspółczynnika dla celów realizacji uprawnienia do obniżenia podatku należnego o wartość podatku naliczonego ..	703
Rozdział III. Instrukcja odliczania podatku naliczonego na podstawie proporcji z uwzględnieniem SLIM VAT 3 (<i>Teresa Krawczyk, Patrycja Mikuła, Marek Piotrowski</i>) ...	705
1. Komentarz	705
1.1. Uprawnienie do odliczenia podatku naliczonego	705
1.2. Stosowanie proporcji dla celów odliczenia podatku naliczonego	706
1.3. Sposób określania proporcji	707
1.4. Roczna i wieloletnia korekta naliczonego VAT	713
1.4.1. Zasady dokonywania korekty naliczonego VAT	713
1.4.2. Korekta roczna podatku naliczonego VAT	715
1.4.3. Korekta wieloletnia podatku naliczonego VAT	718
1.5. Roczna korekta VAT naliczonego w księgach rachunkowych	721
2. Wyjaśnienie do wzoru	722
2.1. Stosowanie instrukcji	722
2.2. Podmioty stosujące instrukcję	722
2.3. Akty prawne stosowane w instrukcji	722
3. Wzór instrukcji ustalania wartości podatku naliczonego na podstawie proporcji	722
Rozdział IV. Zasady funkcjonowania mechanizmu podzielonej płatności w jednostkach samorządu terytorialnego (<i>dostępny w repozytorium.beck.pl</i>) (<i>Teresa Krawczyk</i>)	725
Rozdział V. Instrukcja weryfikacji podatników na białej liście podatników VAT (<i>dostępny w repozytorium.beck.pl</i>) (<i>Teresa Krawczyk, Patrycja Mikuła</i>)	727

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl